

Α΄ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ

«Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) και εκσυγχρονισμός της επιμελητηριακής νομοθεσίας»

I. Με τις διατάξεις του υπό ψήφιση Νσχ καθιερώνεται Γενικό Εμπορικό Μητρώο, στο οποίο εγγράφονται υποχρεωτικά τα πρόσωπα, φυσικά και νομικά, που αναφέρονται στο άρθρο 1. Υλοποιείται έτσι η αρχή της δημοσιότητας κατά την άσκηση της εμπορικής δραστηριότητας. Προαιρετικά εγγράφονται στο Μητρώο συσσωματώσεις προσώπων που δεν έχουν νομική προσωπικότητα ή πρόσωπα που ασκούν οικονομική εν γένει, αλλ' όχι εμπορική, δραστηριότητα (1 παρ. 2 Νσχ). Το δεύτερο μέρος του Νσχ περιλαμβάνει διατάξεις σχετικές με τη νομοθεσία περί επιμελητηρίων.

II. Οι ειδικότερες συνέπειες από την καταχώριση στο Μητρώο προβλέπονται στο άρθρο 15 Νσχ. Στις διατάξεις του άρθρου αυτού γίνεται λόγος για τους «υπόχρεους που αναφέρονται στην περίπτωση β' της παραγράφου 2 του άρθρου 1» (παρ. 1) καθώς και «στους υπόχρεους που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 1» (παρ. 2). Πρέπει όμως να επισημανθεί ότι στο άρθρο 1 παρ. 2 Νσχ αναφέρονται πρόσωπα, τα οποία εγγράφονται στο Μητρώο προαιρετικά και όχι υποχρεωτικά. Τα προαιρετικώς εγγραφόμενα πρόσωπα δεν μπορούν όμως να θεωρηθούν ως «υπόχρεοι», αφού ο χαρακτηρισμός αυτός προσήκει μόνον για τους υποχρεωτικούς εγγραφτέους κατ' άρθρο 1 παρ. 1 Νσχ. Άλλωστε, οι υποχρεωτικώς εγγραφτέοι χαρακτηρίζονται ρητώς ως «υπόχρεοι» στο άρθρο 1 παρ. 1 Νσχ, χωρίς αυτός ο χαρακτηρισμός να επαναλαμβάνεται στο άρθρο 1 παρ. 2 Νσχ. Επομένως, όπου το υπό ψήφιση Νσχ αναφέρεται στους υποχρέους κατά τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 1 αποβαίνει αναγκαία η τακτοποίηση του ζητήματος για την αποφυγή ερμηνευτικών δυσχερειών.

2

III. Ορίζεται, λ.χ., στο άρθρο 15 παρ. 1 στοιχ. α Νσχ ότι από την καταχώριση στο Μητρώο αποκτούν νομική προσωπικότητα οι «υπόχρεοι» που αναφέρονται στο άρθρο 1 παρ. 1 και 2 περ. β΄ Νσχ (αστικές εταιρίες κατ' άρθρο 784 ΑΚ). Κατά την παρ. 2 του άρθρου 1 Νσχ όμως οι αστικές εταιρίες εγγράφονται στο Μητρώο προαιρετικά. Ανακύπτει έτσι το ερώτημα από πότε ακριβώς αποκτά νομική προσωπικότητα η αστική εταιρεία, αν ληφθεί υπ' όψιν η προαιρετική εγγραφή της στο Μητρώο.

IV. Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. 3 Νσχ οι υπόχρεοι «που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 1 του νόμου αυτού» δεν μπορούν να αντιτάξουν προς τρίτους τα γεγονότα που καταχωρίζονται υποχρεωτικά, εφόσον αυτά δεν καταχωρίστηκαν. Στο άρθρο 1 παρ. 2 Νσχ αναφέρονται όμως πρόσωπα που εγγράφονται στο Μητρώο προαιρετικώς και όχι υποχρεωτικά (ανωτ. II). Ερωτάται συνεπώς αν η μη αντιταξιμότητα, την οποία καθιερώνει το άρθρο 15 παρ. 3 Νσχ, καλύπτει πράγματι και τα πρόσωπα του άρθρου 1 παρ. 2 Νσχ, παρά το ότι αυτά δεν υποχρεούνται να προβούν σε εγγραφή τους στο Μητρώο.

V. Σύμφωνα με το 7 παρ. 5 Νσχ, οι υπηρεσίες καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ. «οφείλουν να συμμορφώνονται με διοικητικές πράξεις και εκτελεστές αποφάσεις και διατάξεις των δικαστηρίων ή των δικαστικών λειτουργιών» σχετικά με την υποβολή της αίτησης για καταχώριση ή τις έννομες σχέσεις και καταστάσεις του υποχρέου. Με τη χρήση του όρου «εκτελεστές αποφάσεις» θα μπορούσε ίσως να δημιουργηθεί η εντύπωση ότι η διάταξη αυτή αναφέρεται ειδικώς στις καταψηφιστικές αποφάσεις, οι οποίες μόνον δημιουργούν την εν στενή εννοία εκτελεστικότητα. Εν τούτοις, από το περιεχόμενο της διατάξεως προκύπτει ότι και οι άλλου είδους δικαστικές αποφάσεις, οι αναγνωριστικές και, κυρίως, οι διαπλαστικές, θα μπορούσαν να εμπέσουν στο βεληνεκές της, παρά το ότι αυτές μόνον από ορισμένη σκοπιά θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν ως εκτελεστές. Προς αποφυγή ερμηνευτικών διακυμάνσεων θα μπορούσε ενδεχομένως να απαλειφθεί ο όρος «εκτελεστές», ώστε κατά την εφαρμογή της διατάξεως να μη δημιουργηθεί αμφιβολία για το είδος της εννοούμενης δικαστικής απόφασεως.

VI. Σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 1 στοιχ. δ Νσχ, διαγραφή από το Μητρώο προβλέπεται και στην περίπτωση που το φυσικό πρόσωπο κηρύχθηκε σε στερητική δικαστική συμπαράσταση, που το καθιστά ανίκανο για άσκηση εμπορίας. Η διαγραφή διενεργείται αφού ο δικαστικός συμπαραστάτης προ-

σκομίσει απόφαση, με την οποία το πρόσωπο υποβάλλεται σε δικαστική συμπαράσταση και διορίζεται δικαστικός συμπαραστάτης. Σύμφωνα όμως με το άρθρο 1681 ΑΚ, τα δύο αυτά αποτελέσματα δεν επέρχονται ταυτοχρόνως: ενώ τα αποτελέσματα της δικαστικής συμπαράστασης αρχίζουν αφότου δημοσιευθεί η σχετική απόφαση, για την έναρξη του λειτουργήματος του δικαστικού συμπαραστάτη απαιτείται τελεσιδικία της απόφασης που τον διορίζει. Υπό τη διατύπωση του άρθρου 10 παρ. 1 στοιχ. δ' Νοχ μπορεί συνεπώς το φυσικό πρόσωπο να έχει υποβληθεί, ήδη με τη δημοσίευση της σχετικής απόφασης, σε καθεστώς στερητικής δικαστικής συμπαράστασης που το καθιστά ανίκανο για άσκηση εμπορίας, χωρίς όμως να υπάρχει ακόμη, επειδή δεν έχει τελεσιδικήσει η σχετική απόφαση, δικαστικός συμπαραστάτης που να ζητήσει τη διαγραφή. Κατά το ενδιάμεσο αυτό διάστημα, από την έμπυση σε καθεστώς δικαστικής συμπαράστασης έως τον διορισμό δικαστικού συμπαραστάτη, δεν αποκλείεται η δημιουργία ζητημάτων στις συναλλαγές. Για την αποφυγή τους θα ήταν ίσως ενδεδειγμένο να προβλεφθεί ότι η δικαστική απόφαση που κηρύσσει τη δικαστική συμπαράσταση προσκομίζεται όχι μόνον από τον δικαστικό συμπαραστάτη, αλλά και από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον, ο οποίος δικαιούται επίσης να υποβάλει αίτηση διαγραφής. Άλλωστε, όπως προκύπτει από το άρθρο 11 παρ. 2 Νοχ, η αρμόδια υπηρεσία θα μπορούσε και αυτεπαγγέλτως να προβεί στη διαγραφή εφ' όσον περιέλθει σε αυτήν καθ' οιονδήποτε τρόπο η δικαστική απόφαση που κηρύσσει τη στερητική δικαστική συμπαράσταση του προσώπου (11 παρ. 4 στοιχ. γ Νοχ).

VII. Σύμφωνα με το άρθρο 12 Νοχ, αν η αρμόδια υπηρεσία αρνείται να προβεί στην καταχώριση, τη μεταβολή ή τη διαγραφή, οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο να τις διατάξει. Το δικαστήριο δικάζει στην περίπτωση αυτή κατά τις διατάξεις των άρθρων 739 επ. ΚΠολΔ περί εκουσίας δικαιοδοσίας. Με την υποβολή της σχετικής αίτησης δημιουργείται γνήσια υπόθεση εκούσιας δικαιοδοσίας, αντίστοιχη αυτής την οποία προβλέπει το άρθρο 791 ΚΠολΔ. Αρμόδιο είναι το Μονομελές Πρωτοδικείο της περιφέρειας, όπου εδρεύει η αρμόδια υπηρεσία. «Αν στην ίδια περιφέρεια υφίστανται περισσότερα Πρωτοδικεία, αρμόδιο είναι το Πρωτοδικείο που βρίσκεται εγγύτερα στην ανωτέρω αρμόδια υπηρεσία» (12 παρ. 1 εδ. γ' Νοχ). Δυσχερώς όμως θα μπορούσε να δημιουργηθεί κατάσταση αντίστοιχη αυτής, την οποία ρυθμίζει η τελευταία διάταξη. Η αρμοδιότητα κάθε μονομελούς πρωτοδικείου είναι σαφώς καθορισμένη κατά τέτοιο

4

τρόπο, ώστε δεν μπορούν να δημιουργηθούν συγχύσεις ως προς την αρμοδιότητά του.

Αθήνα, 14.11.2005

Ο εισηγητής

Στέλιος Ν. Κουσούλης

Προϊστάμενος του Α' Τμήματος Νομοτεχνικής Επεξεργασίας

Αν. καθηγητής Νομικής Παν/μίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου

Κώστας Μαυριάς

Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών